

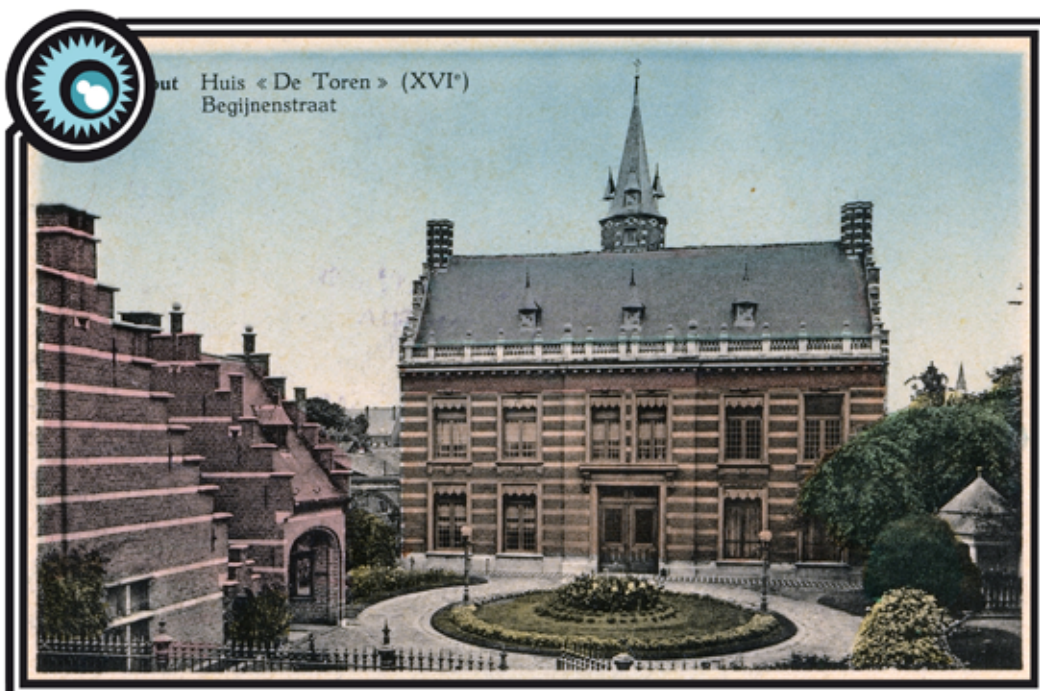
HET HUIS METTEN THOREN Taxandriamuseum

Een belangrijk onderdeel van de collectie van het Taxandriamuseum is het museumgebouw zelf. Het statige kasteeltje met de kenmerkende traptoren is immers bijna 500 jaar oud. In zijn lange levensloop heeft het een groot deel van de geschiedenis van Turnhout meebeleefd en meegeschreven.

Ergens halweg de 16de eeuw bouwt een voorname familie uit Turnhout het grote voorhuis aan de Lange Begijnenstraat of Audaeenstraat aan de rand van het kasteeldomein. Het gebouw is versierd met trapgevels, zandstenen kruisramen en hoekblokken, zoals gangbaar in die tijd bij de gegoede burgerij. De achtkantige traptoren komt er pas met de bouw van een dwarsvleugel achter het huis. Dat is te zien aan de goed bewaarde houten dakconstructie. Bij het huis horen schuren, stallen, een bakhuis, een duifhuis, een gemetselde waterput en een boomgaard.

De vroegste vermelding van een *huys metten thoren* dateert van omstreeks 1570. Op dat moment is het pand verlaten omwille van de Tachtigjarige Oorlog. Tijdens deze woelige oorlogsjaren wordt het herhaaldelijk geplunderd door zowel Staatse als Spaanse troepen. Op initiatief van schout Hendrik van der Clusen krijgt het gebouw rond 1600 een opknapbeurt. Hij koopt vervolgens de aanpalende gronden op, waardoor het domein bijna het volledige binnengebied tussen Patersstraat en Begijnenstraat inneemt.

Het Huys Metten Thoren was in de eeuwen daarna het toneel van belangrijke gebeurtenissen. In 1649 stelt Peeter De Keersmaecker zijn huis ter beschikking aan Amalia Van Solms en haar gevolg bij de Blijde Intrede van de Vrouwe van Turnhout. Advocaat en geschiedschrijver Melchior Lambertus Van Gorcum kan vanuit de toren in 1789 de roemrijke Slag van Turnhout aanschouwen en vereeuwigen. Jonker Michaël Mesmaekers heeft er tussen 1817 en 1820 als kamerlid tweemaal koning Willem I op bezoek, die hij tijdens zijn verblijf geneest van een pijnlijke kwaal.

Uit alle documenten blijkt dat het domein tot 1840 weinig verandert, met aanpalend een bleekweide en hoveniershof. Het huis wordt wel aan de toenmalige mode aangepast, zoals blijkt uit de aankleding van een voorkamer in vroege rococostijl (ca. 1720-1740). In de late 18de en begin 19de eeuw komt een uitbreiding aan de achterzijde. Het huidige uitzicht van het Huis Metten Thoren is vooral het resultaat van verbouwingen door de familie Nuyens vanaf 1841. Ze splitsen het gebouw op in twee woongedeelten, passen het interieur aan en laten de trap in de toren vernieuwen. Rond 1865 wordt een herenhuis voor de zoon opgetrokken (nu de parking van de school) en het huidige gietijzeren hek geplaatst. Omstreeks 1894 verfraait August Nuyens jr. het gebouw met een halfsteense voorgevel in neo-classicistische stijl. Tegelijk wordt de hall aangekleed in neo-Vlaamse renaissancestijl.

De voortuin is rond 1910 heraangelegd door Jan Dierckx-Nuyens, die ook het oudste deel van de achtergevel laat restaureren. In 1924 maken de oude bijgebouwen aan de straat plaats voor de conciërgerie met garage. Een betonnen prieeltje onder de parasolboom bekroont het geheel.

Stad Turnhout koopt het gebouw in 1952 en slaagt er in om het in 1956 te laten beschermen als monument. In 1969 richt men het gelijkvloers in als het Museum van de Speelkaart. Samen met architect Lou Jansen wordt in 1974 een masterplan uitgewerkt met de bouw van een moderne vleugel in de tuin. Om financiële redenen besluit men om alleen het Huis Metten Thoren te restaureren en aan te passen aan de behoeften van het museum. Tijdens de restauratie (1989-1994) gebeuren er ingrijpende aanpassingen aan het interieur, waarbij onder meer oude balkenlagen van onder de bepleisterde plafonds worden gehaald. Achteraan verschijnt een moderne aanbouw in glas. In 1995 opent het Taxandriamuseum haar deuren met daarbij een historisch geïnspireerde wandeltuin naar ontwerp van Guido Martens.

Het Huis Metten Thoren is dus al die jaren de residentie geweest van vooraanstaande 'poorters' van de stad, waarvan sommigen rechtstreekse banden hadden met het kasteel. Het is bovendien ook de oudste nog bestaande burgerwoning van Turnhout. Alleen daarom is het museum een bezoekje meer dan waard.

Tekst: Stephan Delaruelle

Foto: Collectie Stadsarchief Turnhout

Archief & Musea Turnhout

Inventaris:

- Taxandriamuseum
Begijnenstraat 28, 2300 Turnhout

Literatuur:

- DE KOK, H 1986., Enkele eigenaars van het "huis metten thoren" te Turnhout (16de - 17de eeuw). *Vlaamse Stam*, XXII (1986), nrs. 3-4, p. 167-179.
- DELARUELLE S. 2016. *Bouwhistorisch onderzoek Huis Metten Thoren in Turnhout*. Erfgoed Noorderkempen.
- PEETERS, R. 1976. Het huis "metten thoren" te Turnhout. *Toerisme Provincie Antwerpen*, mei 1976, p. 43-46.

..... Het object van de maand is een initiatief van Archief & Musea Turnhout. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze website (doorklikken naar Object van de Maand). .....

Archief & Musea Turnhout • Druivenstraat 18 • B-2300 Turnhout

Tel: +32 14 44 33 98 • www.archiefenmuseaturnhout.be

v.u.: Eric Vos, Boomstraat 6, B-2300 Turnhout, +32 14 44 33 11